

Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse og lov om råstoffer. (Ændring af klage-regler).

(Lovforslag nr. L 45).

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser, af lov om videregående teknikeruddannelser m.v., af lov om landbrugsuddannelser og af lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser m.v. (Sammensætning af uddannelsesråd).

(Lovforslag nr. L 46).

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og tilhørende statslig medfinansiering.

(Lovforslag nr. L 47).

Forslag til lov om ændring af sømandsloven og søloven. (Fratrædelsesgodtgørelse, hviletid og Lugano-konventionen).

(Lovforslag nr. L 48).

Forslag til lov om skibes besætning.

(Lovforslag nr. L 49).

Forslag til lov om søfartsuddannelse.

(Lovforslag nr. L 50).

Medlemmer af Folketinget Kirsten Jacobsen (FP), Tom Behnke (FP) og Jan Køpke Christensen (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne i § 58 om høreapparater).

(Lovforslag nr. L 41).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af Europaaf tale om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater, der optræder inden for rammer-

ne af den Europæiske Union på den ene side og Republikken Slovenien på den anden side af den 10. juni 1996.

(Beslutningsforslag nr. B 51).

Medlemmer af Folketinget Tom Behnke (FP), Kim Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan Køpke Christensen (FP), Niels Højland (FP), Kirsten Jacobsen (FP) og Annette Just (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af udlændingevalgets kommissorium og sammensætning med henblik på kulegravning af udlændingepolitikken.

(Beslutningsforslag nr. B 50).

Ministeren for nordisk samarbejde (Marianne Jelved) har meddelt mig, at hun ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig:

Redegørelse om det nordiske samarbejde.

(Redegørelse nr. R 3).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Redegørelsen vil komme til forhandling tirsdag den 5. november 1996.

Den første sag på dagsordenen var:

1) **Spørgsmål til ministrene.**

Spm. nr. S 275

1) Til miljø- og energiministeren af:

Hans Christian Schmidt (V):

»Vil ministeren sørge for, at Dangas udarbejder en tids- og handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvornår Dangas forventer at kunne afslutte vurderingen af mulighederne for at udvide de eksisterende gaslagre eller købe/leje lagerkapacitet i Nordtyskland og af muligheden for at etablere en ny gasledning fra Nordsøen, og hvornår Dangas forventer at ville fremsende en eventuel ansøgning om tilladelse til etablering af et naturgaslager ved Tønder?«

Hans Christian Schmidt (V):

Spørgsmålet er stillet på baggrund af et svar, som miljø- og energiministeren kom med den 21. oktober 1996 på et skriftligt spørgsmål fra undertegnede, og i det svar – og jeg vil gerne have lov at citere – skriver miljø- og energiministeren:

»Jeg kan i øvrigt oplyse, at Dansk Naturgas i øjeblikket foruden at vurdere mulighederne for at udvide de eksisterende gaslagre eller køb/leje af lagerkapacitet i Nordtyskland, som har været undersøgt som alternativ til et gaslager i Tønder, undersøger muligheden for at etablere en ny gasledning fra Nordsøen. Der er imidlertid på nuværende tidspunkt hverken ansøgt om tilladelse til at etablere endnu en gasledning fra Nordsøen eller yderligere lagerkapacitet i Danmark. Det er derfor ikke i øjeblikket muligt at give mere detaljerede oplysninger om det videre tidsforløb.«

Det ligger jo sådan, som det er bekendt, at ministeren er eneaktionær i Dangas. Jeg synes bestemt, det er godt, at ministeren her har åbnet op og omtaler nogle forhold, men jeg tror, det er nødvendigt, at ministeren nu skrider ind og siger til sit selskab Dangas, at nu må det være sådan, at når man har brugt så megen tid på at undersøge dette her, så må man i hvert fald kunne lave en tids- og handlingsplan, hvori man beskriver, hvornår man forventer, at der vil komme en ansøgning, eller hvornår man forventer at have tilendebragt vurderingerne. Det er det, der er baggrunden for spørgsmålet.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg har for nylig over for Folketinget oplyst, at analyserne af de seismiske undersøgelser foretaget ved Tønder stadig vurderes af Dansk Naturgas. Selskabet har i den forbindelse oplyst mig om, at analyserne, herunder undersøgelserne af alternative placeringsmuligheder, eventuelt i tilknytning til endnu en gasledning fra Nordsøen, forventes at være afsluttet i første halvdel af 1997.

Først når det udredningsarbejde er afsluttet, har bestyrelserne for DONG og Dansk Naturgas det fornødne grundlag at træffe afgørelserne på, hvorefter der på baggrund heraf kan ansøges om tilladelse til eventuelt at etablere, hvis altså analyserne viser behovet, et gaslager ved Tønder.

Jeg tror, det er uklogt, hvis vi fra politisk side prøver at forcere sagen på nuværende tidspunkt, som spørgeren er inde på. Det har været

mit indtryk under de drøftelser, vi har haft i udvalget, at man har lagt vægt på, at alle alternativer skal undersøges til bunds, før der kommer en ansøgning frem.

Så selv om jeg er fuldstændig enig med hr. Schmidt om, at det tjener alle bedst, hvis tingene kan ske så hurtigt som muligt, må vi nok indstille os på, at Folketinget har ønsket – og jeg har tilsluttet mig – at alt bliver undersøgt til bunds, før der i givet fald bliver truffet en beslutning.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, men sige, at nu er det jo ikke sådan, at spørgeren står alene med holdningen om, at man burde kunne fortælle lidt om, i hvilken rækkefølge tingene kommer. Således er det jo besluttet i Sønderjyllands Amt, at man stiller sagen i bero vedrørende naturgaslageret i Tønder, indtil man har fået at vide, hvad Folketinget har besluttet. Det kan der være fuld forståelse for at man jo ikke kan få at vide, førend de undersøgelser er afsluttet.

Det, jeg beder ministeren om, er, at ministeren sørger for, at der udarbejdes en tids- og handlingsplan. Man kan så sige: Jamen man er kommet med nogle tilkendegivelser i nogle svar. Men jeg vil meget gerne have, at ministeren her i dag siger og giver sit ord på, at der vil blive udarbejdet en tids- og handlingsplan, således at befolkningen i Tønder og i det område, som bliver berørt af sådan et lager, og de andre steder, hvor undersøgelsen er foregået, kan sige: Det er så tids- og handlingsplanen for, hvornår det er afsluttet.

Men det er væsentligt at få sådan noget på skrift, så alle ved, hvad man har at rette sig efter. Det tror jeg også vil hjælpe de politiske beslutningstagere i de områder, hvor man skal træffe beslutning om det her.

Niels J. Langkilde (KF):

Jeg vil gerne takke for ministerens svar. Jeg vil spørge ministeren, om det ikke var muligt at lave en råskitse af en slags for tids- og handlingsplanen. Man behøver jo ikke at sige, at det sker den 1. oktober eller den 2. oktober, men hvis der bliver et grundlag for at arbejde videre – en skitsemæssig oversigt – vil det kunne være en tilfredsstillende løsning. Jeg tror, det vil være en meget stor beroligelse for de borgere og det erhvervsliv, der bor i Tønder og omegn, for husejerne skal vide, hvor længe de skal vente med at handle hus, og erhvervslivet skal vide, hvornår de kan disponere eventuelle om- og udbygninger.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Der er jo ingen tvivl om, netop som den sidste taler var inde på, at borgerne i Tønder føler sig utrolig utrygge. Jeg vil gerne appellere til ministeren om netop at få den tids- og handlingsplan, således at man i hvert fald kan komme videre i forløbet.

Det er utroligt, synes jeg, at man oplever en minister, der ikke vil starte op på det her med tids- og handlingsplanen, for, som det også blev sagt, spørgsmålet er, hvornår vi nogenlunde kan forvente en oversigt over tids- og handlingsplanen. Det kan vi ikke engang få et svar på. Det synes jeg er meget frustrerende.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Der er to problemer ved at lave en tids- og handlingsplan. Jeg vil godt overveje det, hr. Langkilde siger om en skitsemæssig oversigt, som kan give folk et bedre indtryk. Det er måske en meget god idé, hr. Langkilde dér er inde på.

Men det, der er problemet ved at lave en egentlig handlingsplan, som ligesom får en forpligtende karakter, er, at dels er der nogle tekniske analyser, som det jo tit kan være svært at sige på dato hvornår er færdige, hvis de i øvrigt skal være lodige – og det lægger Folketinget jo med rette vægt på at de skal være – dels indgår der jo forhandlinger med et andet land, altså Norge, om leverancer, ledning osv., og disse forhandlinger kan det også være svært at sætte en tidsramme op for, men jeg vil gerne overveje den mulighed, der ligger i at se, om vi kan lave et tidsskema.

Jeg har i dag møde med amtsborgmesteren i Sønderjylland, og jeg har også et møde med borgergruppen i Tønder. Vi har undervejs iværksat en række ekstra undersøgelser i forbindelse med sikkerhedsproblemet. Jeg er af den opfattelse, at skal der være et lager, som der altså hverken er taget stilling til ansøgning om eller tilslutning til – det har heller ikke været drøftet i Folketinget endnu – men kommer man på et tidspunkt frem til at etablere, så skal det være et hundrede procent sikkert, og det kræver selvfølgelig også, at tingene er undersøgt til bunds.

Så må jeg sige til hr. Kørpe Christensen: Man kan altså ikke både blæse og have mel i munden, medmindre man er et meget stort talent. Enten må man få undersøgt sagerne til bunds og besvare spørgsmålene ordentligt og så give sig den fornødne tid, eller også må man jage tingene igennem og forsømme en række vigtige

aspekter, inden man træffer en afgørelse. Regeringen og Folketingets flertal har foretrukket den første vej, og jeg tror stadig væk, det er den klogeste.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg synes også, det virker, som om alle venter på Godot i denne her sag, og det, der så er kommet yderligere frem nu, er også, at en ny gasledning ud til Nordsøen eventuelt grundlæggende set vil ændre på behovsanalysen. Derfor vil jeg gerne opfordre ministeren til at speede op i en afklaring af denne her sag, for det er jo ikke bare et spørgsmål om tid og om utryghed for indbyggerne i Tønder, det er i allerhøjeste grad også et spørgsmål om penge. Jo længere der bliver analyseret på et forkert grundlag, jo mere er det jo spild af offentlige midler.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke det nu var på tide at få en klar udmelding fra Komgas i forbindelse med sådan en handlingsplan, og at sige, at de får en vis tidsramme, og så skal de sige, om der er behov for det lager eller ej, også hvis der kommer en ny ledning fra Nordsøen, for så vidt jeg kan forstå, så løser den alle kapacitets- og forsyningsikkerhedsproblemer.

Niels J. Langkilde (KF):

Jeg vil gerne takke for ministerens positive tilbagemelding. Ministeriet er jo et af de fremmeste i at bruge ny teknologi, og dér var det jo et oplagt sted, hvis man laver en mere løs plan, hele tiden at holde borgerne informeret via det udmærkede informationssystem, så man til enhver tid kunne gå ind og se, hvor langt man er kommet i sagerne.

Jeg tror, det kunne være et godt projekt at starte op på den måde, netop fordi der er så stor folkelig interesse for det. Men det skal selvfølgelig også være tilgængeligt for dem, der ikke har mulighed for at bruge det informationssystem.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg forstår, at ministeren både kan blæse og have mel i munden, for ministeren oplyser nu, at han gerne vil se på, om der kan laves et tidsskema, og dér vil jeg gerne stille et spørgsmål. Nu blev det oplyst, at ministeren skal have møde med amtsborgmesteren i Sønderjyllands Amt i dag. I JydskeVestkysten fra den 24. oktober er ministeren citeret for at skulle have et møde med amtsborgmesteren. Så vil jeg gerne spørge ministeren: Kommer der nogle klare

meldinger frem omkring et tidsskema i dag under møderne? Er det sådan, at ministeren ikke klart vil fremstille det over for Folketinget her og nu, men at det skal være forbeholdt amtsborgmesteren i Sønderjyllands Amt?

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil da gerne sige, at det glæder mig at se den positive udvikling, sagen er på vej ind i. Jeg er da også glad for den massive opbakning, der er fra Folketingets partier til, at vi skal ind og kigge på en tids- og handlingsplan. I den forbindelse vil jeg godt sige til ministeren, at nu skal det jo ikke være afhængigt af, om vi taler om en råskitse eller en tids- og handlingsplan, der bliver lavet på den ene eller anden måde. Det, man har behov for, er, at man laver en tids- og handlingsplan, den må gerne være angivet i måneder eller kvartaler, men sådan at man ved, i hvilken rækkefølge tingene kommer, og hvornår det forventes, at de kommer.

Hvis jeg må have lov sådan at tage ministeren til indtægt for dette, så forstår jeg, at ministeren giver tilsagn i dag om, at sådan en vil han lave. Jeg vil i hvert fald gerne opleve det sådan.

Miljø- og energiminister (Svend Auken):

Man kan jo godt sige, at man vil overveje noget positivt, hvis det kan gøres på en sådan måde, at man ikke foregøgler noget, man ikke kan indfri. Jeg kan sige, at med den viden, vi har i dag, kan vi godt lave et tidsskema, men med alle mulige forbehold af den art, som f.eks. hænger sammen med forhandlinger med andre lande.

Min erfaring er ikke den samme som hr. Hindrup Andersens, at jo mere man skynder sig, jo større er chancen for, at man træffer den rigtige beslutning. Det kan være, at hr. Hindrup Andersen har andre erfaringer; men min erfaring er, at det er de gange, jeg har tænkt mig om, jeg er kommet bedst fra det. Det har jeg i hvert fald tænkt mig at gøre i denne situation, og jeg tror også, hr. Hindrup Andersen skulle tale med andre end Komgas om denne sag. De kommunale naturgasforsyningselskaber har vel ikke så meget med den at gøre.

Den sidste ting, jeg gerne vil understrege – idet jeg stadig fastholder denne imødekomende indstilling – er, at vi selvfølgelig vil sørge for, at der ikke bliver truffet en beslutning, der ikke er behov for. Vi vil selvfølgelig kun træffe en beslutning, der giver befolkningen fuldstændig sikkerhed. Det kan godt være, at nogle mener, at den frygt, der gives udtryk for i lokalsamfunde-

ne, er irrationel, fordi vi har store naturgaslagre liggende under millionbyer. Men jeg mener, at alt skal undersøges ordentligt, og i det omfang, vi overhovedet er i stand til det, skal grundlaget for frygten fjernes.

Hans Christian Schmidt (V):

Afslutningsvis vil jeg gerne sige til ministeren, at jeg synes, det er vigtigt, at vi får sagt til hinanden i dag, at det er vigtigt, at denne tids- og handlingsplan kommer i den form, det nu måtte være muligt, for at vi kan følges ad – i hvert fald i det forløb.

Derfor synes jeg også, det er vigtigt, hvis ministeren kan sige her, hvornår han forventer at afslutte sine overvejelser om, hvorvidt en sådan tids- og handlingsplan kan laves. Ellers kan vi jo lige så godt sige til hinanden i dag: Der er andre muligheder, vi må undersøge, så jeg synes ikke, det er nødvendigt. Jeg synes, det var rarest, hvis ministeren ville lave en sådan tids- og handlingsplan, og så er det vigtigt, at vi får at vide fra ministeren, hvornår ministeren forventer at afslutte sine vurderinger af, om det kan lade sig gøre eller ej.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg takker for svaret fra ministeren, selv om det egentlig ikke var et svar på det spørgsmål, jeg stillede. Men jeg prøver igen.

Lidt polemisk kan jeg tillade mig at sige, at ministeren ved jo lige så godt som jeg, at der fra starten af denne sag har været brugt alle mulige argumenter for, hvorfor der skulle være et lager. Jeg synes, det er grotesk, at man starter i den forkerte ende, og det er derfor, jeg opfordrer ministeren til at skære igennem nu og få en præcis behovsanalyse af, om der overhovedet vil være brug for en øget lagerkapacitet af det omfang på det sted, hvis der laves en ekstra ledning ud i Nordsøen. Jeg mener, det kunne stoppe mange af diskussionerne, fordi jeg tror, alle er klar over, at det vil medføre en utrolig ændring af hele forudsætningen for alle de undersøgelser, og så er de efterhånden 50–100 mio. kr., eller hvor meget det nu er, der er brugt på undersøgelser om lageret i Tønder, faktisk spildt. Det er derfor, det haster med en ordentlig behovsanalyse, og det var den, man skulle have startet med.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ministeren forsøger at give indtryk af, at jo læn- gere tid man undersøger en sag, desto bedre bli-

ver beslutningsgrundlaget, og det synes at være udgangspunktet for, at ministeren taler imod at få lavet en tidsplan, som kan være med til at skabe en større grad af tryghed for og bedre information til de borgere, der føler sig berørt af de ting.

Derfor vil jeg bare sige, at jeg mener, at ministerens udgangspunkt er forkert. Ministeren skal i hvert fald ikke bruge den argumentation for bare at fortsætte med undersøgelse på undersøgelse og ikke lave en tidplan, han har brugt her i dag, så også min opfordring til ministeren her i dag skal være, at ministeren får lavet en sådan tidsplan. Og jeg vil gerne spørge ministeren konkret: Hvornår mener ministeren at kunne give Folketinget klar information om, hvorvidt ministeren føler sig i stand til at lave en sådan tidsplan? Hvornår vil Folketinget få den besked fra ministeren?

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):
Der er én ting, det er vigtigt for mig at få sagt, og det er, at Folketinget har ønsket – ligesom den nuværende regering også ønsker det – at DONG og dets datterselskaber skal drives forretningsmæssigt, dvs. ledes af uafhængige bestyrelser og have direktioner, som fungerer som direktionerne i ethvert andet selskab. Det har jeg lagt vægt på.

Det er ikke mig, der til sin tid skal træffe en række beslutninger. Jeg kan ikke gå ind og diktere selskaberne, hvad de skal mene, tro og gøre. Jeg kan tage stilling til deres ansøgninger til sin tid, og jeg kan også viderebringe det ønske, partierne her i dag har givet udtryk for, ligesom jeg har viderebragt andre ønsker om yderligere undersøgelser og yderligere analyser, som har trukket tingene i langdrag.

Men jeg beder Folketinget om at tænke på sit eget ansvar. Alle de ting, vi undersøger, er nogle, som Folketinget har bedt os om at undersøge, og når vi gør det, kan man ikke klage over, at det tager nogen tid. Jeg er enig med Folketinget i, at vi skal undersøge tingene til bunds, og jeg er også enig i, at vi skal prøve at give en information om det sandsynlige tidsforbrug og tidsforløb. Men jeg har ikke lovet en forpligtende handlingsplan, for det har jeg simpelt hen ingen mulighed for. Jeg har lovet det, hr. Niels J. Langkilde var inde på i starten, og det skal jeg nok sørge for at oplyse Folketingets Energipolitiske Udvalg om. Det er, som om man vil forvandle alt dette til en sag for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, men det angår jo i før-

ste række de energipolitiske ordførere, og jeg skal nok sørge for, at Folketingets Energipolitiske Udvalg bliver orienteret om denne sag.

Hans Christian Schmidt (V):

Til det sidste ministeren sagde, vil jeg have lov at sige, at der er også nogle af os, der er medlemmer af Det Energipolitiske udvalg, så jeg forventer, at vi får tidsplanen.

Når dette spørgsmål er stillet til ministeren, skyldes det jo, at ministeren er eneaktionær i Dangas, og det er jo tidligere set, at en eneaktionær i et selskab har en vis indflydelse på, hvad bestyrelsen laver. Det er derfor, spørgsmålet er stillet til ministeren, og jeg tror, det ligger inden for en overkommelig rækkevidde for ministeren at kunne sige, at om ikke andet er der i hvert fald en tidsplan. Det forventer man, og sådan forstod jeg det også.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 270

2) Til undervisningsministeren af:

Frank Dahlggaard (KF):

»Hvem har efter ministerens opfattelse ansvaret for, at den danske folkeskole i dag er overbefolket med lærere, der ikke er uddannet til at lære børnene at læse?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til en artikel i Politiken søndag den 20. oktober 1996.

Frank Dahlggaard (KF):

Så sent som for 2 dage siden var jeg i Haslev til et møde med skoleledere og spurgte dem, om de selv, da de fik deres seminarieuddannelse, var blevet undervist i kunsten at lære børn at læse. De kunne bekræfte – som man også kunne læse i Politiken søndag den 20. – at det var der ikke tale om, og derfor er det, jeg spørger ministeren: Hvem har egentlig ansvaret for, at den danske folkeskole er domineret af lærere, der ingen uddannelse har i at lære børn at læse, som det blev bekræftet over for mig i mandags?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Lad mig allerførst slå fast, at jeg ikke er enig med spørgeren i, at folkeskolen, som det siges,

er overbefolket med lærere, der ikke er uddannet til at lære børnene at læse, ligesom jeg heller ikke er enig i den række postulater, spørgeren anfører fra den artikel i Politiken, som jeg forstår danner baggrund for spørgsmålet. Men at skulle gå nærmere ind på alle disse påstande vil føre for vidt i dag.

Derimod er det nok rigtigt, at læseundervisningen i en længere periode op gennem 1970'erne og 1980'erne var nedprioriteret i skolerne og dermed også på seminarierne. Vægten i de første skoleår lå dengang på andre ting end det, man kunne kalde en håndfast læseindlæring. Der herskede måske den opfattelse, at det at lære at læse i nogen grad gik af sig selv, og samtidig skal det ikke glemmes, at der heller ikke, om jeg så må sige, var enighed på bjerget om, hvilke metoder der var de rigtige. Det var altså ikke nemt for en dansklærer. Som det hedder i en kvalitetsudviklingsrapport fra 1991 om dansk:

»Få lærere har noget overblik over de forskellige metoder til læseundervisningen. De er derfor forhindret i et reelt valg af metode og i reglen henvist til at følge deres egen vante metode, metoden i skolens dansksystem, skiftende moder eller en tilfældig begejstring.«

Læseindlæring er først nævnt eksplicit i beskrivelsen af faget dansk i læreruddannelsesbekendtgørelsen fra 1986. Tidligere bekendtgørelser fra 1969 og frem til 1982 går ikke længere end til at nævne begynderundervisningens særlige problemer eller kendskab til begynderundervisningens mål, indhold, metoder og materialer. Det gælder både for faget dansk og for det pædagogiske Speciale A, som jo særligt beskæftigede sig med begynderundervisningen.

Jeg har derfor svært ved at se, at nedlæggelsen af Speciale A, som nævnes sammen med de øvrige specialer i 1982, skulle være den helt store ulykke. For det første var der efterhånden kun små 10 pct. af de studerende, der valgte Speciale A, og for det andet videreførte man i det nye obligatoriske speciale bestemmelserne om, at de studerende skulle arbejde med de første skoleårs særlige forhold. Jeg mener derfor ikke, at man kan tale om, at nogen bestemt eller nogle få kan tillægges et særligt ansvar for den manglende koncentration om læseundervisningen. Der var bred enighed om, hvilket indhold faget dansk skulle have i folkeskolen, og dermed også enighed om indholdet af læreruddannelsen på seminarierne.

Rent faktisk indførtes der, kunne man sige, læseundervisningsteori i læreruddannelsen allerede i 1986, længe før de sidste par års fokusering på spørgsmålet om skolebørns læsevner. Da rapporterne forelå – og det har jeg redegjort for tidligere – fulgte jeg omgående sagen op med en skærpelse af bestemmelserne gennem en bekendtgørelsesændring i 1995, og samtidig blev der sat en omfattende efteruddannelse i gang.

Børnene har altid lært at læse, vil jeg hævde, og det gør de fortsat. Men vi er i dag mere opmærksomme på betydningen af netop denne proces såvel i skolen som på seminarierne.

Frank Dahlgaard (KF):

Tak for svaret.

Jeg synes, det er bemærkelsesværdigt og forunderligt, at ministeren simpelt hen – det kan jeg da forstå på svaret – afviser indholdet af den artikel, som er skrevet af en af de folk i dansk presse, nemlig journalist Lars Bøgeskov – som i øvrigt også er uddannet folkeskolelærer – som har forstand på disse ting og bl.a. citerer Mogens Jansen, der har virket i mange år på Danmarks Pædagogiske Institut, og den tidligere rektor for Ribe Seminarium, Niels Kyndrup. Begges udtalelser peger helt klart i retning af, at denne sag ikke bare har været nedprioriteret, men at eleverne simpelt hen ikke har lært at læse.

Og det er som sagt kun 2 dage siden, det af mellem 25 og 30 skoleledere, altså skoleinspektører, blev bekræftet over for mig, at sådan var det. De havde ikke selv, da de gik på seminarieret – og de er nu mellem 35 og 60 år – modtaget nogen undervisning, der var værd at tale om, når det drejede sig om at lære børn og unge at læse.

Derfor vil jeg takke for, at der er sat initiativer i gang i retning af, at det skal forbedres. Nu er der kommet fokus på problemet, og det skete for nogle år siden, og det er også meget godt, og tingene kører i den rigtige retning. Men man har jo lov til også at se tilbage og spørge: Hvad var det egentlig, der skete? Og er ministeren ikke enig i, at der er store grupper i de unge generationer, som ikke læser godt, men nærmest kan betegnes som funktionelle analfabeter?

Det vil vi formentlig og forhåbentlig ikke opleve i fremtiden, for nu har man fokuseret på sagen og er i gang med at afhjælpe problemet. Men er ministeren ikke enig i, at det ville være ganske interessant at få placeret et eller andet

ansvar eller i det mindste få en forklaring på, hvorfor der er generationer, som ikke rigtig fik det lært? Og derfor er mit spørgsmål også: Afviser ministeren, at det er seminarierne, der har svigtet, at det er ministeriet, der har svigtet, eller at det er dette udvalg, som man kalder Læreruddannelsesbekendtgørelsesrevisionsudvalget, der har svigtet?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Jeg må gentage, at man ikke kan henvide til, at nogen bestemt har svigtet; også fordi der i en periode herskede forskellige opfattelser af, hvad der var de rigtige metoder, altså hvad man mente på bjerget. Det er selvfølgelig interessant at engagere sig i det, der kunne have været anderledes, men det kan vi jo ikke lave om på.

Men jeg må minde om, at det er jo ikke hele generationer, der er tabt for læsningen; der er masser, der læser godt. Men der er desværre også voksne, som har vanskeligheder med læsningen, og det er i øvrigt grunden til, at vi har sat en særlig uddannelsesvirksomhed i gang. Vi uddanner lærere til at give læseundervisning til voksne, så vi giver alle, som måtte have et sådant problem, mulighed for at få hjælp, og det er interessant, synes jeg.

Jeg takker for så vidt for spørgerens kvittering. Nu har vi taget fat, og med den viden, vi sidder inde med i dag, har vi taget fat på en række af de problemer, der knytter sig til læseindlæring. Vi vil gøre ganske meget ud af det, også i relation til de drøftelser, vi nu er i gang med, når det gælder en ny læreruddannelseslov.

Jeg vil også minde om Nordlæs-undersøgelsen, som bekræfter årsagerne til, at det måske står dårligere til i Danmark i 3. klasse sammenlignet med Finland og Sverige, nemlig at den sproglige udvikling, stimuleringen af den sproglige udvikling, finder sted, før børnene kommer i skole i såvel Sverige som i Finland. Det synes jeg også må give stof til eftertanke hos folk uden for skolens verden, nemlig forældrene og personalet i de institutioner, som har et ansvar for børnenes opvækst, indtil de når frem til skolen.

Frank Dahlgaard (KF):

Ja, jeg forstår da godt, det kan være ubehageligt for ministeren at erkende, at den artikel i Politiken fra den 20. oktober måske er ganske rigtig, og den lægger altså ikke bare ansvaret på seminarierne og det her udtalelige udvalg, men

også på Undervisningsministeriet. Og jeg kan da godt forstå, at ministeriets embedsmænd, som har briefet ministeren med hensyn til svar, prøver på at fralægge sig ansvaret.

Men vil ministeren virkelig stå her og sige, at en af de dygtigste, hvis ikke den bedste, journalist i Danmark på folkeskoleområdet – for det er nemlig journalist Lars Bøgeskov fra Politiken – har taget fuldstændig fejl i den artikel, han skriver, med de mange mennesker, han har spurgt, når han når frem til den konklusion, at ansvaret for det her, ansvaret for, at lærerne ikke har lært børn at læse, ligger i seminarierne, i ministeriet og i dette udvalg?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen): Jeg har ingen kommentarer til selve journalisten og hans artikel, men jeg gør opmærksom på, at den læreruddannelse, som har dannet baggrunden igennem en længere årrække, jo har haft bred tilslutning her i Folketinget. Så hvis man vil placere et ansvar, er der mange, der har ansvaret.

Jeg minder endnu en gang om, at det ikke står dårligt til på feltet, men at det kunne have stået bedre til, hvis man tidligere havde været opmærksom på nogle af disse problemer, som vi nu har taget fat på med en lang række initiativer med henblik på fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 271

3) Til undervisningsministeren af:

Frank Dahlgaard (KF):

»Hvad er ministerens kommentar til socialdemokraten Mogens Camres nye bog, »Danmark ved en korsvej«, hvor forfatteren retter en lamrende kritik mod det danske uddannelsessystem, og hvor det bl.a. fastslås (s. 70), at »lærergruppen udgør en selvstændig del af folkeskolens problemer«?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Det kan jeg gøre forholdsvis kort. Det kan jeg på sin vis beklage, men anderledes kan det ikke være: Jeg har ikke læst Mogens Camres bog, og jeg er derfor ikke i stand til at besvare spørgsmålet.

Frank Dahlgaard (KF):

Her har jeg svært ved at takke for ministerens svar. Det er selvfølgelig en bog, der er udkommet for ganske nylig, men der er dog henvist til et helt præcist sidetal i bogen, og jeg synes nok, at ministerens embedsmænd måske kunne have briefet ministeren i denne sag.

Her er altså tale om en socialdemokrat, som retter en sønderlemmende kritik mod hele uddannelsessystemet, der betegnes som præget af slattenhed og middelmådighed, og som siger, at netop det forhold, at man lavede enhedsskolen, og at man ikke – og det var jo mere ideologisk betinget – måtte lave holddeling og niveaudeling, i hvert fald ikke praktiserede det, for det er jo stadig væk muligt, at det forhold betød, at især de svageste faldt igennem.

Når der så i bogen skrives, at lærergruppen udgør et selvstændigt problem for folkeskolens situation, synes jeg nok, det kunne give ministeren på området anledning til at forsvare det eller i hvert fald at kommentere det.

Så mit spørgsmål er stadig væk – også med baggrund i den Nordlæs-undersøgelse, ministeren refererede til i det foregående spørgsmål, og den internationale undersøgelse om børnenes læsefærdigheder, som vi før i tiden fik i nogle år, og som jo ikke bare ser på børnenes læsefærdigheder, men også på lærernes grad af tilfredshed med dem – om der ikke er noget om det, Mogens Camre skriver her i sin bog: at der er et vist problem ikke bare med hensyn til lærernes færdigheder i at lære børnene noget i kraft af deres seminarieuddannelse eller mangel på samme, men også omkring lærernes holdning til det at lære børn noget.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Synspunkterne i bogen må jo stå for Mogens Camres egen regning, om jeg så må sige, og jeg må også tilkendegive, at jeg ikke har haft noget ønske om at pålægge mine medarbejdere at læse Mogens Camres bog. Derfor er vi altså i vanskeligheder, når vi her står og skal svare hr. Dahlgaard på det stillede spørgsmål.

Så jeg må henholde mig til, hvad jeg sagde allerede i indledningen.

Frank Dahlgaard (KF):

Ministeren har i hvert fald læst den internationale sammenlignelige læseundersøgelse fra 1991 og også Nordlæs-undersøgelsen, der kom her for ikke mange måneder siden, og ministeren ved godt, at der i den første undersøgelse er

resultater, som viser, at selv om 3. klasses elever i Danmark læser meget dårligt sammenlignet med tilsvarende børn i andre lande, var lærerne ganske godt tilfredse med det, for det svarede de på et spørgsmål.

Det samme gør sig gældende i Nordlæs-undersøgelsen. Er ministeren ikke fuldt klar over, at man dér ikke bare har målt elevernes læsefærdigheder i Finland, Sverige og Danmark, men også spurgt lærerne om deres tilfredshed og spurgt, om de er udslidte og føler, at det har været anstrengende efter en time. Er ministeren ikke klar over, at de finske lærere svarer: Jo, vi er udslidte, vi har virkelig følt, at det var anstrengende, mens der i Nordlæs-undersøgelsen står, at de danske lærere svarer: Nej, næsten aldrig. De er ikke udslidte. Kan det ikke være en forklaring på, at der er forskel i læsefærdigheder mellem Finland og Sverige på den ene side og Danmark på den anden?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Nu drejer spørgsmålet sig jo altså ikke om Nordlæs-undersøgelsen, men om Mogens Camres bog.

Men jeg har allerede i mit første spørgsmål, hvor det var mere relevant, henvist til Nordlæs-undersøgelsen; jeg har jo selv taget initiativ til, at den blev sat i gang.

Det er klart, at en række af de udsagn og synspunkter, som gøres gældende i Nordlæs-undersøgelsen, selvfølgelig er noget, vi tager seriøst; det er også noget, vi arbejder med, og det er noget af det, som kan hjælpe os i fremtiden, når det gælder om at indrette vort uddannelsessystem, i det her tilfælde folkeskolens undervisning, bedst muligt, og det bruger vi alle vore gode kræfter på.

Så er der jo altså også den kendsgerning, at hr. Dahlgaard og jeg ser noget forskelligt på folkeskolens kvalitet og niveau, og at vi har en forskellig tro på, hvad der kan lade sig gøre i folkeskolen. Men det må vi så leve med.

Frank Dahlgaard (KF):

Jamen det er jo det, der skal graves i, for jeg er ikke sikker på, at forskellen er så stor, når det kommer til stykket.

Derfor vil jeg spørge om noget, som ligger helt i forlængelse af Mogens Camres bog, nemlig denne Nordlæs-undersøgelse og den internationale undersøgelse nogle år tidligere, da der altså klart er dokumentation for, at lærernes ambitioner og krav på elevernes vegne ikke er

særlig store og slet ikke i forhold til andre lande: Har ministeren foretaget sig noget i den retning for at sende nogle signaler ud til lærerne i den danske folkeskole om, at de skal øge kravene og øge ambitionerne i retning af, at eleverne lærer at læse på et tidligt tidspunkt?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):
Ja, det har jeg gjort, og det har jeg før svaret på her i Folketinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 289

4) Til kulturministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Vil ministeren redegøre for, hvad der er blevet gjort fra dansk side for at få Sverige til at tilslutte sig FN's erklæring fra 1983 om udlevering af kulturskatte?«

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Til det stillede spørgsmål er der at sige, at den erklæring, der omtales i spørgsmålet, formentlig er den resolution om tilbageføring eller tilbagelevering af kulturel ejendom til oprindelseslandene, som blev vedtaget på FN's generalforsamling i november 1983. Ved afstemningen i FN i 1983 stemte Danmark og Sverige hverken for eller imod.

Der er derfor ikke fra dansk side blevet foretaget noget for at få Sverige til at tilslutte sig FN's erklæring fra 1983 om udlevering af kulturskatte. Da vi jo ikke selv stemte for, ville det være sært.

Spørgsmålet om tilbageføring af kulturskatte til oprindelseslandene har i øvrigt været diskuteret flere gange på nordisk plan i forbindelse med UNESCO's arbejde med disse forhold i 1980'erne. Interessen har i denne forbindelse navnlig været koncentreret om udviklingslandenes forhold til tidligere kolonimagter.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Allerførst tak til ministeren for besvarelsen. Det er rigtigt, som ministeren er inde på, at den FN-erklæring, som der henvises til, naturligvis er den fra den 25. november 1983, hvor det er ganske rigtigt, som ministeren siger, at Danmark afstod fra at stemme.

Jeg vil derfor gerne spørge: Har man fra dansk side senere end i 1983 tilkendegivet, at

man kan støtte de tanker, der ligger i erklæringen? Det er det første spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Hvad er regeringens holdning til indholdet af erklæringen? For mig at se er indholdet meget fornuftigt, nemlig at man skal søge at opnå nogle aftaler landene imellem om udlevering af kulturskatte, som et land ved en tidligere lejlighed har erobret eller fået fat i i forbindelse med krig eller andre episoder i historien.

Derfor synes jeg, det kunne være interessant at vide, hvad regeringens holdning er til selve erklæringen, og om Danmark på et tidspunkt mellem 1983 og nu har tiltrådt erklæringen.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg glæder mig over, at spørgeren mener, det er rigtigt, hvad ministeren har svaret.

Jeg kan til det næste spørgsmål svare, at jeg ikke i min tid som kulturminister har været involveret i nogen diskussioner om dette punkt.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I og med at ministeren til besvarelsen af dette spørgsmål har fundet den rigtige erklæring frem, går jeg også ud fra, at ministeren har gjort sig nogle tanker om, hvorvidt det indhold, der er i erklæringen, er fornuftigt eller ufornuftigt.

Jeg vil gerne efterlyse regeringens holdning til, om det ikke er en meget fornuftig erklæring, vi har med at gøre, om ikke det er meget fornuftigt, at lande diskuterer udveksling af kulturskatte.

Som vi også kommer til under det næste spørgsmål i dag, er det jo ikke bare et spørgsmål mellem Danmark og Sverige; det er også et spørgsmål mellem Danmark og Grønland og Danmark og Norge, og det er også et spørgsmål om de kulturskatte, som på et tidspunkt kommer tredjeverdenslande, som jo gerne vil have kulturskatte tilbage, til gode. Er det ikke en dialog, som regeringen finder man skal opfordre til finder sted?

Altså kort sagt: Kan regeringen ikke erklære sig enig i indholdet af erklæringen af 25. november 1983?

Kulturministeren (Jytte Hilden):

I sagens natur har jeg ikke haft lejlighed til særlig længe at undersøge det spørgsmål. Jeg synes, det vil være naturligt i forbindelse med de mange møder, der er mellem kulturministrene i det nordiske og også de europæiske kulturministre, på et tidspunkt at diskutere de spørgsmål, og

det vil jeg da gerne tage op. Jeg husker med henblik på spørgsmålet om bl.a. Grønland meget, meget tydeligt diskussionerne om de islandske sagaer, og jeg husker meget, meget tydeligt, hvem der dengang mente hvad.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jo, nu er mit ærinde ikke, må jeg sige til kulturministeren, et forsøg på at lave partipolitisk plæt på det her spørgsmål. Mit forsøg er at diskutere bl.a. med regeringens repræsentant her i dag, om det ikke er fornuftigt at diskutere disse ting landene imellem. Det mener jeg faktisk det er, og derfor synes jeg også, at ministeren skal besvare spørgsmålene i samme ånd, som jeg har stillet dem i.

Men jeg vil så gerne kvittere for den indholdsmæssige del, der også lå i ministerens besvarelse, nemlig at ministeren vil tage initiativ til en diskussion også på nordisk plan om de her spørgsmål. Det synes jeg rent faktisk kunne være formålstjenligt, og jeg kunne godt tænke mig, at ministeren kunne løfte sløret for, hvornår ministeren kunne finde på at tage initiativ til en sådan dialog.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Det er så heldigt, at de nordiske ministre mødes inden for de næsten fjorten dage, og jeg vil finde ud af, på hvilken måde det vil være en god idé at tage den diskussion op mellem nordiske venner.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 290

5) Til kulturministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Vil ministeren orientere Folketinget om, hvilke initiativer regeringen kan og vil tage for i den kommende tid at sikre en dialog med Sverige om udlevering af danske kulturskatte i overensstemmelse med FN's erklæring fra 1983 herom?«

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Mit første svar er: Naturligvis er der hele tiden en dialog på politisk plan og i forbindelse med faglige møder.

Spørgeren synes også at være klar over, at der ikke kan rejses juridisk krav om tilbagelevering af kulturgenstande, som Sverige har medtaget

som krigsbytte – for det er jo det, vi snakker om – for nogle hundrede år siden, apropos det svar, jeg gav under det forrige spørgsmål.

Når FN og UNESCO har beskæftiget sig med spørgsmålet om tilbageføring af kulturgenstande til oprindelseslandet, er det først og fremmest sket med det sigte at hjælpe tidligere kolonier med opbygning af museumssamlinger med genstande, der er af betydning for disse landes kulturelle identitet.

Situationen kan siges at være en anden mellem Danmark og Sverige, og fagkyndige kredse siger i den forbindelse, at man bør undgå at rejse tilbageleveringsspørgsmål mellem lande, der har mange og store samlinger med genstande af national betydning.

Jeg kan også henvise til den seneste udtalelse, som museumsinspektør Mogens Bencard fra Rosenborg er fremkommet med i Berlingske Tidende den 28. oktober 1996. Han nævner her, at også Danmark er i besiddelse af en række kulturskatte hentet som krigsbytte, bl.a. hele det Gottorpske kunstskammer.

Der eksisterer, som jeg startede med at sige, en udmærket dialog og et udmærket samarbejde mellem museer, biblioteker og arkiver i Danmark og Sverige samt i andre lande, og udlån fra ét land til et andet af genstande til udstillinger finder sandelig sted i vidt omfang. Som eksempel kan jeg nævne, at Dronning Margrethe den Førstes gravkjole udlånes fra Uppsala Domkirke til Nationalmuseet til den store udstilling Margrethe den Første, Nordens Frue og Husbond, Kalmarunionens 600 År. Det sker mellem jul og nytår, hvor udstillingen åbner.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil glæde mig til at besøge udstillingen.

Så vil jeg selvfølgelig sige tak for ministerens svar, til trods for at jeg blev lidt forvirret efter svaret på det første spørgsmål om disse ting, for jeg forstod på ministeren, at ministeren inden for de kommende 14 dage på en eller anden måde ville tage initiativ til en dialog i den, som jeg hørte det, gode nordiske samarbejdsånd om disse spørgsmål. Det synes jeg ministeren gør helt ret i, og jeg vil gerne kvittere for ministerens tilsagn her i dag om det.

Man kan diskutere, hvad der er krigsbytte, og hvad der er kulturskatte, men der er jo, og det må ministeren også erkende, en eller anden form for flydende grænse. Verden er ikke sort/hvid på dette område. Der går en flydende grænse mellem, hvornår noget er hentet som

kulturskat, og hvornår noget er regulært krigsbytte. Det er også den forklaring, jeg har fået fra folk, der siger, de har forstand på det her, altså fagfolk inden for området.

Det kan måske undre, hvorfor det er helt naturligt, at f.eks. originaludgaven af Jydske Lov findes i Sverige, eller hvorfor originaludgaven af Sjællandske Love ligger i Sverige. Hvorfor er sådan nogle ting ikke i Danmark, hvor man ville forvente at finde dem?

Det er ud fra den samme tankegang, at Danmark går ind i en dialog med Norge og med Grønland, efter at Grønlands Nationalmuseum er kommet på banen, nemlig for at tilbagelevere nogle af de ting, som vi ud fra en logisk vurdering mener rettelig bør være de steder. Og jeg mener, at ministeren med rette også kan bruge de argumenter over for Sverige.

Selvfølgelig er det også Dansk Folkepartis holdning, at når vi går ind i sådan en dialog, kan det også medføre, at Danmark må tilbagelevere nogle af de ting, vi har. Det er helt logisk, og der er slet ikke nogen tvivl om, at det vil ministeren i så fald have Dansk Folkepartis opbakning til at gøre.

Per Stig Møller (KF):

Ministeren nævnte, at fagfolk frarådede det.

Fagfolk frarådede også, at de islandske håndskrifter skulle udleveres til Island i 1966, når nu ministeren nævner det. Det var fagfolk meget kraftigt imod, så det var en politisk afgørelse.

Der er så sket det, at her i januar har Europarådet besluttet, at russerne skal aflevere en masse af de ting, de trak med hjem fra de baltiske lande og fra Tyskland i 1945. Der er altså en ny politisk beslutning i Europa om tilbagelevering.

Så nævnte ministeren 600-året for Kalmarunionen. Var det egentlig ikke en god anledning til at opfordre svenskerne til at opføre sig politisk på samme måde, som Danmark gjorde med de islandske håndskrifter, og sige: Nu må vi have bragt nogle af de mest fundamentale ting i orden?

Dér er vores Jydske Lov jo en fundamental ting, for med den grundlægges Danmark som en retsstat. Det er lidt pjattet, at da man skulle have fat i den i Stockholm for 2 år siden, vidste svenskerne end ikke, at de havde den, og de havde ikke engang katalognummer på den. Så mon ikke den lå bedre i Danmark?

Jeg vil opfordre ministeren til i anledning af 600-året næste år at indlede en dialog med henblik på at få den tilbage.

Kent Kirk (KF):

Hvis ministeren nu er i stand til at svare positivt på hr. Per Stig Møllers spørgsmål, vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren så også vil sikre, at Jydske Lov kommer til Jylland.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Det er meget klart, at de spørgsmål, der rejses nu, er nogle, der optager os alle sammen. Jeg tror også, det er meget klart, at det vil være en god idé at tage en fælles diskussion, og jeg tilkendegav under det forrige spørgsmål, at jeg vil benytte lejligheden under Nordisk Råds møder her i København i løbet af november måned til, jeg ved ikke, om vi kalder det en kaminpassiar, men i hvert fald til uformelt at starte en yderligere dialog og et yderligere samspil.

Så vil jeg godt citere, hvad Mogens Bencard siger i Berlingske Tidende forleden dag om de ting, der i 1600-tallet blev hentet til Danmark:

»Det var en del af krigens jura, at den general eller konge, der gik i krig og havde erobret en by eller et helt land, havde krav på kompensation for sine krigsudgifter. Det blev meddelt borgherren, borgmesteren eller landsherren, hvor stor erstatningen skulle være. Hvis sejrherren fik betaling i rede penge, kunne han drage bort igen, men hvis borgherren ikke kunne betale eller ikke var til stede, så skete der en plyndring som kompensation for de penge, sejrherren ikke kunne få på anden måde.«

Sådan var det altså i 1600-tallet. Det er klart, at vi nu befinder os på grænsen til det 21. århundrede. Derfor vil jeg sige til hr. Per Stig Møller, at de oplysninger, der kommer nu, glæder mig meget, og jeg kendte lidt til de beslutninger, der er taget vedrørende de baltiske lande og Rusland.

Diskussionen om de islandske håndskrifter i 1966 var jo ikke alene et spørgsmål om, hvad fagfolk sagde. Der var særdeles aktive politikere, deriblandt hr. Per Stig Møller og hans far, Poul Møller, der med næb og kløer modarbejdede en udlevering og sågar skrev breve om, at disse ting ikke skulle udleveres.

Det glæder mig meget, hvis hr. Per Stig Møller nu indtager det modsatte synspunkt i relation til Jydske Lov og lignende.

Jeg vil bekræfte endnu en gang, at jeg gerne vil sikre en dialog.

Spørgsmålet om, hvornår og hvor Jydske Lov kommer hen, og i givet fald hvilken del af Jylland den skal tilbage til, vil jeg vente med at besvare mere præcist.

Per Stig Møller (KF):

Jeg vil godt have lov at dementere, at jeg skulle have skrevet breve i forbindelse med de islandske håndskrifter; jeg skrev en bog.

Jeg sagde jo også udtrykkeligt, at fagfolk var imod udleveringen, men at det var en politisk afgørelse, og så traf man altså den politiske afgørelse. Derved lagde man en linje i nordisk politik, og det er kendsgerningen.

Jeg er glad for ministerens åbne svar. Vi behøver såmænd slet ikke skændes mere, da den linje nu er lagt her i Norden, som så også er bekræftet i Europarådet i januar i år i andre sammenhænge. Lad os da sige til svenskerne, at nu skal vi få bragt de ting i orden.

Der er nogle fundamentale ting. Men uanset hvad man gjorde i 1600-tallet, har man heller ikke i 1600-tallet kunnet omsætte Jydske Lov i kroner og øre. Den har været pekuniært værdiløs i 1600-tallet, så jeg tror ikke, den blev taget med af den grund.

Den er taget med af politiske grunde; så lad os da få den tilbage af politiske grunde.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Allerførst: De dér partipolitiske undertoner, der ligger i ministerens svar, synes jeg ministeren skulle tage med tilbage til ministeriet og beholde derovre, for her er et forsøg på at få en diskussion rejst om det formålstjenlige i at få en dialog med Sverige på dette område. Det kan jeg forstå ministeren er enig i vi skal have, og at ministeren vil rejse den diskussion på Nordisk Råd. Jeg har også tidligere under debatten kvitteret for tilsagnet derom, og så synes jeg, at ministeren skulle holde sig for god til at forsøge at lave partipolitik på denne sag.

Jeg er da med på, at man ikke juridisk kan gøre et folkeretligt krav gældende over for Sverige og sige, at svenskerne skal udlevere de ting, de tog med sig hjem for en 300-400 år siden, men man kunne tale til den sunde fornuft hos svenskerne og sige, som hr. Per Stig Møller også har gjort, at det er helt selvmodsigende, at man skal drage til Sverige for at kunne se originaludgaverne af Jydske Lov fra 1241. Det tror jeg også svenskerne vil kunne forstå, hvis først man får åbnet for diskussionen med dem om disse ting.

Bare lige for, at det ikke skal stå uimodsagt i Folketingets forhandlinger, vil jeg sige – jeg har også artiklen i Berlingske Tidende og kunne jo også begynde at læse højt af den – at jeg ikke tror, det er muligt på nuværende tidspunkt så lang tid, efter at de her ting er sket, og i betragt-

ning af de forhold, de skete under, præcist at sige, hvad svenskerne tog med sig hjem som krigsbytte, og hvad svenskerne simpelt hen bare tyvstjal. Det tror jeg ikke er muligt, heller ikke for kulturministeren, at opgøre præcist, og derfor synes jeg slet ikke, at det er det, det nu drejer sig om.

Det drejer sig om at få en dialog i gang og så tale til svenskernes sunde fornuft og sige, at de har nogle ting, som turister rettelig kunne forvente at se i Danmark og ikke skulle rejse til Sverige for at se.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg har tilkendegivet, at jeg synes, det er udmærket, at vi fortsætter og udbygger både samarbejdet og dialogen om disse spørgsmål. Det har jeg sagt både til hr. Per Stig Møller og til hr. Kristian Thulesen Dahl, så der ligger intet partipolitisk fra min side i at konstatere, at hr. Per Stig Møller altså har ændret standpunkt og sågar har skrevet det i Berlingske Tidende. Jeg citerer fra den 6. april 1995: »Det principielt rigtige i den dansk-islandske løsning var . . .« osv. Glimrende, det kan vi alle sammen komme til, og det er også udmærket.

På denne foranledning vil jeg tage diskussionen op med mine nordiske og europæiske kolleger og finde ud af, hvor vi nu står, og hvad vi i al fredsommelighed kan blive enige om i dagens Europa.

Formanden:

Vi har jo altså en regel, der siger, at man som sidespørger højst kan få to bemærkninger à 1 minut. Hvis jeg derfor må give en brugsanvisning, så kan jeg sige her, at hr. Kent Kirk har 1 minut tilbage, så hr. Per Stig Møller kunne måske hviske noget til hr. Kent Kirk; ellers er spørgsmålet sluttet.

Kent Kirk (KF):

Jeg takker formanden for den meget fine vejledning.

Jeg vil meget gerne sige til kulturministeren, at hr. Per Stig Møller aldrig har udtrykt nogen mening om det, så det, kulturministeren sagde for et øjeblik siden, er ikke korrekt.

Formanden:

Ønsker kulturministeren at kommentere det?

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Nå!

Formanden:

Mon så ikke jeg kan sige, at spørgsmålet er sluttet?

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 16: Forslag til lov om ophævelse af lov om skoleskibsafgift.

Af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen).
(Fremsat 3/10 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Andersen (S):

Jeg skal sige på Socialdemokratiets vegne, at vi er positivt indstillet over for lovforslaget, som vi betragter som en hjælp til erhvervet til en afløftning af de udgifter, der er.

Men vi ser ikke lovforslaget som værende noget med en afvikling af skoleskibet »Danmark«, og det vil jeg selvfølgelig stille skriftligt spørgsmål til ministeren om under udvalgsarbejdet.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Da Venstres ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på dennes vegne sige, at det jo ikke er første gang, vi diskuterer, om skoleskibsafgiften skal bortfalde, men da skoleskibet ikke længere kan bruges som led i rederiaspiranternes uddannelse, er det naturligt, at betalingen herfor bortfalder.

Venstre kan støtte lovforslaget.

Tommy Dinesen (SF):

Det her er jo et af de lovforslag, der fremkom på grundlag af Funderudvalgets arbejde i sin tid, og SF var selv med til at sørge for, at udvalget blev nedsat.

Jeg synes jo nok, at det er et forslag fra småtingsafdelingen. Danmarks tredjestørste valu-

taindtægtsgivende erhverv, søfarten, kan her spare 1,2 mio. kr., så det betyder nok ikke så meget.

Men jeg synes, det er godt set ud fra, at det må betyde, at skoleskibet Danmark nu bliver statens, altså bliver dansk, og derfor – jeg ved ikke, om ministeren kan svare på det nu – er jeg da meget interesseret i at få at vide, hvorledes skoleskibet Danmarks fremtidsmuligheder vil blive. Jeg tænker specielt på Dansk Internationalt Skibsregister. Den sidste opgørelse, der var, viste, at der var kommet 600 flere udlændinge om bord inden for det sidste års tid, det vil sige, at der var 600 danskere, der var blevet arbejdsløse.

Jeg overvejer da måske at stille et ændringsforslag, der går ud på, at skoleskibet »Danmark« måske i sidste ende skal bruges rundt omkring i verden med de sidste danske søfolk, som vil vise, hvad der er tilbage af den danske sømandsstand. Vi kan bruge det i turistøjemed.

Jeg ved ikke, om vi stiller ændringsforslaget, men med den fart, der er på, er der i hvert fald ingen tvivl om, at der er behov for at bevare nogle af de danske søfolk.

Pernille Sams (KF):

Da Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Kai Dige Bach, ikke kan være til stede, skal jeg redegøre for vores synspunkter i denne sag.

Vi kan tilslutte os dette lovforslag om ophævelse af skoleskibsafgiften. Det er faktisk en af de gebyrskaffelser, som vi sammen med regeringen har aftalt i finanslovforliget for 1996. Vi har meget stor sympati for skoleskibe og det pr-arbejde, de udfører for Danmark. Vi mener også, at det kan være en sund og god start for unge menneskers vej til erhvervslivet, men som handelsflåden har udviklet sig med computere og et meget beskedent mandskab, har et skoleskibstogt ikke mere nogen praktisk betydning for søfartsuddannelsen. I dag skal man faktisk ikke arbejde ret meget fysisk eller i de store hold til søs. Udvælgelsen af fremtidens søfolk går nærmest efter det modsatte: Om man kan bruge de tekniske hjælpemidler, og om man kan være meget og helt alene og selv træffe sine beslutninger.

Det er derfor helt naturligt, at søfarterhvervet ikke længere skal give tilskud til skoleskibet »Danmark«, og som sagt vil Det Konservative Folkeparti stemme for dette forslag.